

3. Сучасний стан економіки України та тенденції її розвитку

Анастасія Мурлик, Тетяна Швед

Національний університет харчових технологій

Вступ. В сучасних умовах розвиток економіки України пов'язаний із вирішенням багатьох економічних проблем, основними з яких є: спад промислового виробництва, перевищення імпорту товарів над експортом, значне відхилення державних доходів від плану, негативне сальдо платіжного балансу, погіршення міжнародних резервів, негативна ситуація на міжнародних сировинних ринках, незрозуміла перспектива співпраці з МВФ, неспроможність уряду повністю виконати план запозичень, висока частка соціальних витрат по відношенню до ВВП тощо.

Матеріали і методи. Метод порівняння використано при розгляді основних макроекономічних показників різних періодів. На основі статистичного матеріалу про основні показники розвитку економіки України визначено особливості та тенденції подальшого економічного розвитку.

Результати. Загальними основними рисами сучасного економічного стану України є: значна заборгованість держави, окремих галузей і підприємств; відставання сектору економіки, який виробляє товари, від сектору економіки, який їх споживає; паливно-енергетична залежність від Росії; надмірний контроль економіки з боку українського уряду, що має ефект гальмування сфери виробництва, що виробляє товар; криміналізація стосунків між державним установами і бізнесом, розподілення між окремими олігархами найприбутковіших секторів економіки України; «відірваність» України від світової економіки [1].

За даними Державного комітету статистики у 2013 р. зростання ВВП України становить 0%, номінальний ВВП склав 1444 млрд. гривень. Індекс промислової продукції у 2013 р. порівняно з відповідним періодом 2012 р. становив 94,7% [2]. Загалом низхідний тренд розвитку промислового виробництва був зумовлений комплексом чинників, пов'язаних із збереженням значних фінансових проблем у країнах Єврозони, Росії та Близького Сходу, посиленням рецесійних тенденцій, що негативно позначилося на динаміці зовнішнього попиту.

Негативно на ситуацію у промисловості впливало й посилення конкуренції з боку іноземних виробників, зокрема, Китаю, РФ та Туреччини, формування низької цінової динаміки на світових товарних ринках, відсутність кредитної підтримки та жорстка монетарна політика. Серед інших негативних чинників можна назвати продовження зниження попиту та цін на сталь, що спричинило падіння обсягів виробництва у металургії, скорочення обсягів виробництва коксу та продуктів нафтопереробки тощо.

Позитивна динаміка інших промислових галузей визначалася високим внутрішнім споживчим попитом, підтриманим стабільним підвищенням реальних заробітних плат, що забезпечило збільшення обороту роздрібної торгівлі. Додатковим фактором високих темпів зростання попиту було зниження цін на деякі групи товарів і послуг.

Останні підсумки роботи промисловості України ще раз підтверджують факт надзвичайної відкритості національної економіки та її залежності від кон'юнктури світового ринку. Обмежене кредитування реального сектора та високі процентні ставки за кредитами стали каталізаторами уповільнення економічного зростання.

Ці явища посилюються девальваційними тенденціями на валютних ринках багатьох країн, тоді як курс гривні щодо долара довго тримається на фіксованому рівні. Це негативно впливає на конкурентоспроможність вітчизняної продукції та супроводжується втратою зовнішніх і внутрішніх ринків збуту. Обсяг експорту товарів до країн СНД становив 35,9% від загального обсягу експорту, Європи - 27,6%, у тому числі до країн Європейського союзу - 27,1%, Азії - 25,7%, Африки - 6,6%, Америки - 3,9%, Австралії та Океанії - 0,1%. Найсуттєвіші експортні поставки здійснювалися до Росії - 24,7%, Туреччини - 6,1%, Китаю - 4,5%, Італії - 4,2%, Польщі - 3,9%, Казахстану - 3,6% та Індії - 3,4% [2].

Висновки. Динаміку ВВП за прогнозами 2014 р. експерти оцінюють в 1-3%. Standard&Poor's Ratings очікує зростання реального ВВП України в 2014 р. на рівні 1%, Всесвітній банк прогнозує динаміку в 2%, а прогноз українського уряду є більш оптимістичним і зростання реального ВВП в 2014 р. визначається на рівні 3%. Однак, не зрозуміло за рахунок яких факторів такий результат буде досягнуто, оскільки не були ліквідовані проблеми, що спричинили загострення економічної кризи у 2008 р., не проведено жодної економічної реформи, а промислове виробництво продовжує падати вже більше року. За таких умов складно перейти з короткострокових заходів з протистояння кризі до значущих, довгострокових заходів та досягнути відчутного зростання.

Література

1. Геец В. Макроэкономическая оценка денежно-кредитной и валютно-курсовой политики Украины до и во время финансового кризиса / В. Геец // Экономика Украины. – 2009. – № 2. – С. 5-23.

2. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua